

Posudek diplomové práce

Bc. Kryštof Herold: Vícejazyčnost a překladovost v jazykové krajině centra Prahy

Ve své diplomové práci si Kryštof Herold vytkl záslužný cíl: propojit dynamicky rozvíjející se obor studií jazykové krajiny s přístupy translatologickými. Jak přesvědčivě ukazuje v první, teoretické části práce, nabízí jazyková krajina bohaté možnosti uplatnění právě translatologii, neboť komunikace ve veřejném prostoru se stále častěji opírá o komunikáty přeložené; translatologie se však v jazykové krajině vedle sociolingvistiky, lingvistické antropologie a etnografie dosud příliš neprosadila.

V empirické části práce diplomant analyzuje podobu jazykové krajiny v centru Prahy s přihlédnutím k roli cizích jazyků a překladovosti. Nápisů zaznamenané na vybraném úseku podrobně třídí podle mnoha proměnných a detailně interpretuje. Na poměrně malém prostoru zachytil stovky nápisů ve velkém množství jazyků, což samo o sobě nemusí být vzhledem k dané lokalitě (turisticky a komerčně orientované Václavské náměstí) tolik překvapivé. Pozoruhodné je však zjištění, jak rozmanitá je jazyková krajina z hlediska žánru, typu příjemce a především vysilatele (město, obchodníci, ale i jazykově a obsahově nepředvídatelné prvky street artu a nejružnějších nálepek). Podrobnějšímu zkoumání pak diplomant podrobuje vícejazyčné nápisy, kde zjišťuje vzájemné postavení jednotlivých jazykových mutací i roli překladu. S pomocí respondentů-rodilých mluvčích pak poukazuje na nejčastější nedostatky překladu krátkých nápisů z češtiny do angličtiny. Ukazuje se, že byť překlad zpravidla dostatečně plní funkci referenční, na přesvědčivosti mu často ubírají problematická řešení vyplývající z doslovné metody převodu, což zjevně souvisí s tím, že vysilatelé málokdy zadají překlad profesionálům. Jedním z cenných závěrů práce jsou pak diplomantovy úvahy o námětech pro další výzkum; jako poměrně slibné se jeví srovnávání několika lokalit v rámci jednoho města, dále zkoumání uzavřených prostor (např. nádraží), prostředků MHD, pohraničních oblastí a textů mluvených.

Jakkoli je obsah tohoto typu práce pochopitelně nadřazen ostatnímu, považuji za nezbytné poukázat na vysokou formální úroveň textu. Diplomant vede výklad v jasném, věcném, přesto čtenářsky poutavém stylu, překlady a chyby v interpunkci se skoro nevyskytují (jen str. 26, 30, 40, 42, 50, 51, 69, 73, vše vyznačeno v textu práce). Mimořádně zdařilé je grafické provedení práce, kdy vedle přehledných tabulek a grafů autor předkládá bohatý fotografický materiál, jímž svá zjištění dokumentuje a jež přispívají k autentičnosti výkladu.

Závěr: Kryštof Herold zaslouží uznání za to, že provedl vysoce kvalitní výzkum translatologií dosud málo probádané oblasti. Prokázal, že je výborně obeznámen s dosavadním stavem bádání, množství a oborové rozpětí literatury, již diplomant při psaní práce využíval, jsou přitom úctyhodné (proč ale tituly v závěrečném seznamu člení způsobem v tomto typu práce neobvyklým?). S empirickým materiálem dovede odborně pracovat a je schopen soustředěného a přesného výkladu veškerých souvislostí, který se nebojí rozšířit o vlastní názory a kritický pohled na zjištěné poznatky. I na rozsahem skromném materiálu prokázal, že translatologicky zaměřený výzkum jazykové krajiny je proveditelný, ba potřebný, a naznačil možnosti vzájemného metodologického obohacení mezi translatologií a spřízněnými disciplínami. **Vzhledem k výše zmíněným pozitivům práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „výborně“.**

V Praze dne 22. ledna 2018

PhDr. David Mraček, Ph.D.
oponent práce